

Sygnatura akt III U 155/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 21-04-2016 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Anna Walczak- Sarnowska**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Lila Andrzejewska

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 21-04-2016 r. w Koninie

sprawy **W. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o kapitał początkowy

na skutek odwołania **W. G.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 30-12-2014r. znak: (...) -2004

Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do obliczenia W. G. wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 lat kalendarzowych 1979-1988 w wysokości - 102,39% , ustalając , że wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. wynosiłaby 146.534,08zł

Sygnatura akt III U 155/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 30.12.2014 r. (znak : (...) - 2004) ustalił wobec W. G. kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. na kwotę 82.055,49 zł. W uzasadnieniu podkreślono, że dokonano skorygowania kapitału początkowego ponieważ zaświadczenie o wynagrodzeniu za pracę za okres od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. zostało wystawione przez (...) Spółdzielnię (...) w K., która nie jest następcą prawnym po Spółdzielni (...) a następnie po Wojewódzkim Zakładzie (...) w K. i tym samym nie jest uprawniona do wystawiania tego typu dokumentów. Wobec powyższego do naliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego za powyższy okres (z wyłączeniem okresu ćwiczeń wojskowych od 16.09.1985 r. do 30.10.1985 r.) przyjęto wynagrodzenie minimalne.

W odwołaniu od decyzji W. G. podnosił, że dokumenty z okresu zatrudnienia w (...) od 1.08.1979 r. do 30.04.1981 r. oraz (...) K. – T. w K. od 1.05.1981 r. do 15.08.1987 r. są w posiadaniu (...) w K. i wystawione przez ten podmiot zaświadczenie o osiągniętych zarobkach i wynagrodzeniu powinno zostać uwzględnione przez ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa sądowego według norm przepisanych w uzasadnieniu wskazując, że wysokość kapitału została skorygowana, bowiem zaświadczenie o zarobkach za okres

od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. zostało wystawione przez podmiot, który nie jest następcą prawnym pracodawcy T. K. w związku z czym za ten okres do ustalenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenie za pracę.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

W. G. w okresie od 1.08.1979 r. do 30.04.1981 r.

był zatrudniony w Spółdzielni (...) w K.. Baza (...)

w K. została przejęta przez Wojewódzki Zakład (...) w K. i od 1.05.1981 r. do 15.08.1987 r. odwołujący

był pracownikiem tego zakładu. We wskazanych okresach oraz zakładach pracy odwołujący pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

Za okresy pracy od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. zachowała się dokumentacja osobowa odwołującego, której przechowawcą jest (...) Spółdzielnia (...) w K.. Nie jest ona jednakże następcą prawnym w/w zakładów pracy. W aktach osobowych odwołującego zachowały się karty zarobowe obrazujące wynagrodzenie odwołującego, na podstawie których (...) Spółdzielnia (...) wystawiła odwołującemu zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7).

W dniu 6.12.2004 r. odwołujący złożył do organu rentowego wniosek

o ustalenie kapitału początkowego, przedkładając m.in. zaświadczenie o zarobkach i wynagrodzeniu z 20.11.2003 r. wystawione przez (...) Spółdzielnię (...) w K. z wyszczególnionymi stawkami wynagrodzenia, w tym także wartościami premii regulaminowej, uznaniowej oraz świadczeń w naturze (deputat). Łączna kwota wynagrodzenia wynosiła w : 1979 r. – 28.685 zł, 1980 r. – 83.580 zł, 1981 r. – 113.923 zł, 1982 r. – 138.721 zł, 1983 r. – 195.399 zł, 1984 r. – 212.922 zł, 1985 r. – 282.521 zł, 1986 r. – 261.305 zł, 1987 r. – 159.416 zł.

Decyzją z dnia 14.11.2008 r. (znak : (...) -2004) organ rentowy ustalił W. G. wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. i do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenie osiągnięte przez odwołującego w latach 1980 -1989 (w tym także te wynikające z przedłożonego zaświadczenia Rp-7 z 20.11.2003 r.) i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 93,92 %

W dniu 20.08.2014 r. W. G. złożył do organu rentowego wniosek o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Do wniosku odwołujący przedłożył ponownie dokument w postaci zaświadczenia

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawiony przez (...) w K. z dnia 30.09.2014 r., które zawiera identyczne wpisy o wysokości osiągniętych dochodów jak zaświadczenie przedłożone przy wniosku o kapitał początkowy.

Jednocześnie w związku ze zgłoszonym wnioskiem o emeryturę organ rentowy dokonał przeliczenia W. G. wartości kapitału początkowego decyzją z dnia 30.12.2004 r. Organ rentowy wskazał, że w związku z tym, iż za okres od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. zaświadczenie zostało wydane przez OSM

w K., która nie jest następcą prawnym po (...) w K. i po zakładzie (...) w K. i nie jest uprawniona do wystawiania tego rodzaju dokumentów przyjęto minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w tych okresach. Wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wybrany z 10 lat kalendarzowych wyniósł wówczas 46,11 %.

Organ rentowy decyzją z dnia 30.12.2014 r. (znak (...)) odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, albowiem odwołujący nie udowodnił wykonywania tego rodzaju pracy przez okres co najmniej 15 lat. W. G. odwołał się od powyższej decyzji i Sąd Okręgowy w Koninie wyrokiem z dnia 14.04.2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III U 154/15 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 14.05.2015 r. Wykonując powyższy wyrok, organ rentowy decyzją z 13.07.2015 r. ponownie ustalił odwołującemu wysokość kapitału początkowego, przyjmując w dalszym ciągu za okresy zatrudnienia od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. wartości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązujące w poszczególnych latach. W związku z tym, że odwołujący przedłożył zaświadczenia Rp-7 za inne okresy pracy (tj. 1974-1975 oraz od 1977 r. do 1979 r.) to wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z 20 lat wyniósł 48,00 %.

Sąd ustalił, że za okres pracy odwołującego od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. dokumentacja osobowa przechowywana jest przez OSM w K.. Podmiot ten nie jest następcą prawnym zakładów (...) ani T. w K. a jedynie uznano za zasadne przechowywanie dokumentacji osobowej, która została przez nich ujawniona w przejętym budynku i pozostawiona przez likwidatora. W posiadaniu (...) w K. znajdują się akta osobowe odwołującego, kartoteki zarobkowe za lata 1979 r. do 1987 r. jak również angaże, umowy o pracę, zaświadczenia i inne pisma dotyczące wynagrodzeń. Według wartości wynagrodzeń wynikających z kart zarobkowych zarobki odwołującego w okresie od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. kształtowały się w sposób następujący za : 1979 r. – 28.685 zł, 1980 r. – 83.580 zł, 1981 r. – 113.923 zł, 1982 r. – 138.721 zł, 1983 r. – 195.399 zł, 1984 r. – 212.922 zł, 1985 r. – 282.521 zł, 1986 r. – 261.305 zł, 1987 r. – 159.416 zł.

Przy uwzględnieniu powyższych kwot i przyjęciu ich jako podstawy do ustalenia wartości kapitału początkowego, najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmowałby lata 1979-1988 r i wyniósłby 102,39 % i byłby wyższy niż dotychczas przyjmowany przez organ rentowy, tak jak wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. która wyniosłaby 146.534,08 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, akt osobowych odwołującego przechowywanych w (...) w K., opinii biegłego sądowego z dziedziny księgowości J. D. wraz z opinią uzupełniającą (k. 43-64, 76-77, 96), zeznań odwołującego W. G. (k.110).

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu i dowody w postaci dokumentów z akt osobowych były przydatne dla dokonania ustaleń w sprawie co do wysokości osiągniętych zarobków przez odwołującego.

Sąd za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinię biegłego sądowego

z dziedziny księgowości J. D., który opierając się na dokumentach

z akt osobowych odwołującego dokonał wyliczenia jego wynagrodzenia za okres pracy od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. Opinia biegłego jest jasna, rzeczowa i w pełni odpowiada na pytania stawiane przed biegłym. Biegły przedstawił przy tym dwa warianty możliwych zarobków uzyskiwanych przez odwołującego. W wariantcie pierwszym oparł się na znajdujące się w aktach osobowych dokumenty w postaci angaży, umowy o pracę, zaświadczenia i inne pisma określające wysokość zarobków. Drugi wariant wynikał z kart zarobkowych i wskazanych tam kwot wynagrodzenia, które następnie posłużyły pracownikom (...) w K. do wydania zaświadczeń Rp-7, które odwołujący przedkładał do organu rentowego. Opierając się na twierdzeniach biegłego Sąd uznał, że wysokość zarobków odwołującej najpełniej odzwierciedlają kwoty wynagrodzeń w wariantcie II tj. wynikające z kart zarobkowych i przyjęte następnie do kwestionowanego przez organ rentowy zaświadczenia Rp-7. Sąd uznał, że wariant I w którym biegły wprowadził bardzo szczegółowo dokonał wyliczenia kwot wynagrodzenia jest niepełny, gdyż uwzględnia wyłącznie nominalny czas pracy. Nie obejmuje on dodatków za nadgodziny, w sytuacji w której jak biegły wyjaśnił karty zarobkowe odwołującego wskazują, że odwołujący posiadał w każdym miesiącu zatrudnienia nadgodziny. Ponadto wariant I nie obejmuje również dodatku za pracę

w godzinach nocnych czy przysługującego odwołującemu deputatu mleczarskiego. Również biegły powołując się na powyższe okoliczności stwierdził, że bliższym prawdzie i bardziej sprawiedliwym byłoby przyjęcie wysokości zarobków odwołującego wynikających z kart zarobkowych. Swoją opinię biegły podtrzymał również w trakcie składania ustnych wyjaśnień na rozprawie oraz w opinii uzupełniającej, w której odniósł się do podnoszonych przez organ rentowy uwag. Sąd pragnie przy tym zauważyć, że uwagi organu rentowego nie odnosiły się bezpośrednio co do wniosków opinii a kwestionowano jedynie to, że biegły oparł się na dokumentacji co do której organ rentowy uznawał, że nie może ona stanowić dowodu, albowiem karty zarobkowe nie spełniają wymogów formalnych tj. nie zawierają podpisów i pieczętek osób sporządzających dokumentację. Biegły natomiast przekonująco wyjaśnił, że praktyka sporządzania tego typu dokumentów wskazuje, że nie zawierają one podpisów i pieczętek albowiem tego rodzaju druki nie posiadają tego typu rubryk do wypełnienia.

Zeznania odwołującego W. G. Sąd uznał za przekonujące albowiem korespondowały one z dokumentacją znajdującą się w jego aktach osobowych.

Istota sporu sprowadzała się do prawidłowości przeliczenia odwołującemu wartości kapitału początkowego, a w szczególności zasadności przyjęcia przez organ rentowy za okres pracy od 1.08.1979 r. do 15.08.1987 r. wartości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zgodnie z art. 175 ust. 4 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2015.748) ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114. Art. 114 ust. 1 ustawy stanowi, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Przepis art. 174 ust. 3 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748) stanowi, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę.

Określone w przepisie art. 15 zasady ustalenia podstawy wymiaru emerytury mają zastosowanie także do okresów przypadających przed wejściem w życie ustawy emerytalnej i wprowadzonej równocześnie ustawy z dnia 13.10.1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.), kiedy nie prowadzono indywidualnych kont emerytalnych. Za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w tych okresach przyjmuje się kwoty wynagrodzenia wypłaconego przez pracodawcę. Osoba ubiegająca się o emeryturę lub rentę musi zatem wykazać wysokość przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli była pracownikiem - wysokość wynagrodzenia.

Szczegółowe zasady postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe określają przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U.2011.237.1412).

§ 21 rozporządzenia stanowi, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Jednocześnie w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyroki SN: z dnia 7.12.2006 r. I UK 179/2006, z dnia 14.06.2006 r.

I UK 115/2006 OSNP 2007/17-18 poz. 257, z dnia 25.07.1997 r. II UKN 186/97 OSNAPiUS 1998/11 poz. 342 i z dnia 2.02.1996 r. II URN 3/95 OSNAPiUS 1996/16 poz. 239). Warto również zauważyć, że w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie i w określonej wysokości (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r. III AUa 1555/2011).

Kierując się powyższymi wskazaniem Sąd uznał, że przedstawione przez odwołującego dowody pozwalały określić, że poziom jego wynagrodzenia w spornym okresie pozostawał na wyższym poziomie niż przyjmowane przez organ rentowy minimalne wynagrodzenie za pracę. Sąd nie uznał za trafne uznanie, aby przedstawiony przez odwołującego dokument w postaci zaświadczenia Rp-7 wydane przez (...) w K. miałyby nie podlegać uwzględnieniu tylko z tego względu,

że został on wydany przez podmiot, który nie jest następcą prawnym zakładów pracy odwołującego. Odwołujący wykazał bowiem, że zaświadczenie Rp-7 z dnia 20.11.2003 r. oraz analogiczne z 30.09.2014 r. dotyczy jego zarobków, oparte jest

na aktach osobowych ubezpieczonego, kart zarobkowych i odzwierciedla osiągnięte przez niego zarobki, od których odprowadzone były składki na ubezpieczenie społeczne. Również wypowiadający się w sprawie biegły uznał, że brak jest podstaw do zanegowania treści tego dokumentu jedynie z uwagi na fakt, że został on wydany na podstawie kart zarobkowych, które nie zawierają danych identyfikacyjnych autora czy nazwy zakładu pracy. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż są to dokumenty z okresu zatrudnienia odwołującego i w świetle opinii biegłego stanowią one najpełniejsze oddanie zarobków W. G.. Nie ma zatem podstaw do uznania,

że zaświadczenie Rp-7 nie stanowi wiarygodnego dowodu potwierdzającego wysokość wynagrodzenia osiąganego przez wnioskodawczynię w spornym okresie. Wymaga przy tym podkreślenia, że podnoszone aktualnie przez organ rentowy pod adresem kwestionowanego zaświadczenia zastrzeżenia nie były dla organu rentowego przeszkodą, aby w pierwotnej decyzji ustalającej kapitał początkowy z dnia 14.11.2008 uwzględnić i przyjmować do wyliczenia wartości kapitału początkowego wskazane tam wartości wynagrodzeń.

W piśmie z dnia 18.03.2016 r. organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego przy przyjęciu wynagrodzeń za lata : 1979 r. – 28.685 zł, 1980 r. – 83.580 zł, 1981 r. – 113.923 zł, 1982 r. – 138.721 zł, 1983 r. – 195.399 zł, 1984 r. – 212.922 zł, 1985 r. – 282.521 zł, 1986 r. – 261.305 zł, 1987 r. – 159.416 zł. Ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia

na poziomie 102,39 % okazał się być wyższy niż wyliczony uprzednio. Także i wartość kapitału początkowego która na dzień 1.01.1999 r. wynosiłaby 146.534,08 zł. jest wyższa niż poprzednio ustalona przez organ rentowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał odwołanie za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w wyroku.

A. S.